

VESTITORUL

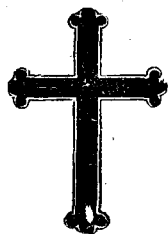
ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

No. 267/1935.

Cu adâncă durere comunicăm Veneratului Cler și iubitului popor credincios al Diecezei Noastre știrea prea tristă, care în zorile zilei de azi ne-a sosit dela Blaj, că Arhipăstorul Bisericii noastre române unite, Excelența Sa Preasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Dr. VASILE SUCIU, în ziua de 25 Ianuarie crt., oarele 22⁵⁵, a fost chemat la cele veșnice, în anul al 63-lea al vieții sale.

În preajma marelui refaceri mondiale, în sinodul electoral ce în ziua de 9 Mai 1918 s'a ținut la Blaj pentru a complecta scaunul mitropolitan, devenit vacant prin moartea neuitatului Mitropolit Dr. Victor Mihalyi, clerul Provinciei noastre bisericești și-a manifestat dorința de a-l vedea în scaunul mitropolitan pe teologul erudit, pe omul de știință, pe preotul cucernic, pe profesorul distins, pe canonicul și vicarul capitular muncitor Dr. Vasile Suciș și în locul

întâiu l-a candidat de al 12-lea urmaș la scaunul arhiepiscopesc de Alba-Iulia și Făgăraș, la care a și fost numit din partea Romei, cu agrearea întâiului Rege al României-Mari Ferdinand I. În 1 Ianuarie 1920 este consacrat Episcop și introdus în scaunul arhiepiscopesc și mitropolitan.

Timp de 15 ani a fost cărmaciul deștept al corabiei bisericii noastre române unite, pe care a condus-o cu înțelepciune rară. Bunul Dumnezeu, care pe cei ce îi iubește îi cercetează, l-a împărțit de multe și lungi suferințe, pe cari le-a îndurat cu adevărată resemnare în voința Celui Preaînalt și cu adevărată răbdare de mucenic, fără a-l împiedeca în împlinirea marilor sale planuri de a

da o nouă înfățișare vechilor școli românești ale Blajului, în istoria cărora pururea va fi amintit ca și al doilea întemeietor.

Înmormântarea în veci neuitatului nostru

Mitropolit va avea loc în ziua de 29 Ianuarie 1935 orele 10 la Blaj.

În legătură cu doliul bisericeii noastre, pentru întreaga noastră Dieceză, dispunem următoarele:

1. *În toate bisericile, până în ziua înmormântării, în fiecare zi la amiazi clopotele vor suna $\frac{1}{4}$ de ceas.*

2. *În ziua înmormântării, în 29 crt, la orele 10 în toate bisericile se va oficia sf. Liturghie cu părstas pentru repaosul sufletului adormitului Mitropolit.*

3. *Școlile diecezane, Academia Teologică, Liceele din Beiuș, Școala normală din Oradea, în ziua înmormântării nu vor ținea cursuri, ci*

corpul profesoral și elevii vor participa la serviciile divine de mai sus.

În fine pe Venerații Frați Preoți și pe iubii Fii credincioși îi îndemnăm să înalțe rugăciuni fierbinți la Tronul ceresc, ca pe repaosul nostru Mitropolit, să-l învrednicească Dumnezeu de răsplata credincioșilor săi slujitori, iar pe Biserica noastră română unită să o aibă în poza Sa și să-i dăruiască un arhipăstor, care să fie vrednic urmaș al adormitului în Domnul Mitropolit Vasile, a căruia amintire va fi păstrată cu pietate de întreaga biserică.

In veci pomenirea lui!

Oradea, 26 Ianuarie 1935.

† Episcop VALERIU TRAIAN

Moartea Mitropolitului Vasile Suci

Imprejurările morții

Vineri, în 25 Ianuarie a. c. la oarele 22:55 a încetat din viață Ex. Sa I. P. S. Mitropolit Vasile Suci, capul provinciei noastre bisericești. Deși boala grea și nemiloasă îl chinuia de 8 ani și mai bine, totuși sfârșitul subit a fost cu totul neașteptat. Încă în după amiaza numitei zile, înaltul chiriarch și-a făcut plimbarea obișnuită în trăsura Mitropoliei, potrivit regimului sanitar sub care-l țineau doctorii și a împlinit lucrările oficiale curente, — când, puțin după proverbial de frugala-i cină, simțind o acută durere de inimă, chemă în dormitor pe Secretarul său Păr. Ion Cristea, rugându-l să-i dea deslegarea din urmă. Părintele Secretar i-a și dat-o, cu toate că la început cugela că nu e nici o complicație deosebită. Mitropolitul însă a stărunit să i-o dea fără amânare zicând: „Sfârșitul meu e aproape! Și dă-mi, te rog și crucea pontificală pentru obținerea indulgenței plenare în clipa morții.“ Mitropolitul a sărutat de mai multe ori sfânta cruce și îmbrășiindu-o cu ardoare a căzut în nesimțire. Chemat de urgență, doctorul curant Baican, i-a dat câteva injecții. Însă fără folos. Chemând și pe Doctorul Măcelaru pentru o consultație de circumstanță, au constatat grava complicație iremediabilă, și după câteva momente, decesul fatal.

Imediat s'au transmis telegrame Vaticanului, M. S. Regelui, Nunțiatului Apostolice, Preșidenției Consiliului de Miniștri, tuturor Episcopilor catolici de ambele rituri, Patriarhului României, Mitropolitului Bălan din Sibiu, membrilor familiei sale, ziarelor, etc.

După știrile primite dela Blaj, înmormântarea are loc Marți în 29 Ianuarie a. c. ora 10.

Opera edilitară a Mitropolitului

Suntem covârșiți de durere pe urma marelui pierderi ce îndură nu numai Arhiepiscopia Blajului, ci întreaga provincie Mitropolitană, prin moartea Arhipăstorului. Sunt abia câteva zile de când câteva ziare au reamintit cu duioșie momentele de temere și speranță în care înainte cu 15 ani, în cea dintâiu zi a anului 1920, M. S. Regele de astăzi, atunci Prinț moștenitor, îl felicita pentru înalta cinste de a moșteni scaunul vlădicesc de care e legată cea mai „bazată și sfântă moștenire“ și făcea acest fericit prognostic: „Alegerea I. P. S. Tale este pentru toți o cheazășie... Elev al Blajului, crescut în sufletul și în credințele de aici, veți ști să duceți mai departe marea operă a premergătorilor“.

Prognosticul s'a împlinit întocmai, I. P. S. S. Mitropolitul Suci este al doilea mare ctitor al

Blajului. Inochentie Micu, episcopul martir, mort în exil la Roma, a pus bazele institutelor culturale, care constituie fala Bisericii și a neamului, din mica noastră Romă, croind și un plan măreț pentru evoluția viitoare pe care urmașii săi în scaun l-au respectat cu sfințenie. Regretatul Mitropolit a întregit această operă monumentală, deschizând o nouă linie pentru dezvoltarea modernă a Blajului cultural, eșalonând mărețele sale ctitorii de alungul liniei ferate dintre cele două gări ale Blajului. E pur și simplu uluitor ce s'a realizat în acest orașel, sub raport edilitar, în mai puțin de 15 ani de arhipăstorie. Cu ajutoare frumoase primite din țară dela foștii elevi, și mai ales dela Sfântul Părinte Benedict XV. și dela actualul Pontif Pius XI, Mitropolitul Vasile a putut ridica respectabila serie de clădiri monumentale care începe cu Școala de arte și meserii, continuă cu Școala Normală gr. cat. română de învățători, Școala Comercială superioară gr. cat. română de băieți, având fiecare din aceste școli-internat propriu și culminând în Institutul Recunoștinței, care e un complex întreg de așezăminte (Liceu de fete cu internat; Școală Normală de fete cu internat, Școală Comercială de fete) și deosebit de acestea, o școală de menaj tot pentru educația fetelor. Și a le gândi este mult, dar a le înfăptui! Cu deplină mulțumire și satisfacție putea zice regretatul Mitropolit: „Am ținut să dau posibilitate de educație desăvârșită tineretului feminin, atât în direcție intelectuală cât și în latura practică a vieții. Și pentru ca spiritul, care animează aceste institute, să fie cel dorit de Biserică, am întemeiat Congregația Călugărițelor St. Maria, căreia i-am încredințat conducerea acestei opere“.

Grija de vechile așezăminte

În afară de măreața serie de Institute noi amintite mai sus, decedatul Mitropolit a grijit ca de lumina ochilor de vechile institute: Școala primară, Liceul de băieți și Academia Teologică, care toate au fost așezate pe o temelie de nouă durabilitate. Liceul de băieți a devenit tipul cel mai evoluat al acestei categorii de școli, având toate clasele duble. Aca-

demia Teologică, pe care a ilustrat-o pe vremuri, ca profesor, a obținut dreptul, până la instituirea unei facultăți de Teologie catolică în Capitala țării, de a acorda titlul de licențiat în Teologie. Tot prin osteneala Mitropolitului Vasile și a colaboratorilor săi, ziua istorică, de 3—15 Mai, a devenit aproape o serbare națională și prilej de pelerinaj pentru tineretul școlar al neamului întreg la acest Ierusalim al românismului.

Întemeietorul unei tradiții

Când înainte cu 15 ani Mitropolitul Vasile se înșcauna la Blaj, situația lui era deosebit de anevoioasă, nu numai din cauza măreței moșteniri ce-i revenea, ci și din cauza împrejurărilor schimbate în România întregită. Defunctul Mitropolit a fost bine inspirat și în această privință. El a creat o tradiție nouă, de care vor trebui să țină seamă și urmașii săi. După ce s-a întărit acasă, creind atâtea așezăminte culturale noi, și sporind până la peste 100 numărul factorilor de cultură din centrul Mitropoliei, el s'a gândit în mod firesc la organizarea bisericii sale în tot cuprinsul României întregite. Se cunosc luptele purtate de I. P. S. S. pentru recunoașterea caracterului național al Bisericii Unite în Constituanta României întregite. Deasemenea luptele nu mai puțin glorioase, conduse împreună cu ceilalți episcopi cu ocazia legii cultelor, când s'a plănuit, fără rezultat, însăși desființarea Bisericii Unite. Se știe și partea lui de încurajare, de neprețuit sprijin moral și material pentru înființarea Asociației Generale a Românilor Uniți (A. G. R. U.)

Și cine n'a urmărit cu inimă strânsă de emoție elanul Mitropolitului Vasile pentru crearea parohiilor din Vechiul Regat și ajutorarea spirituală a fraților din risipire?! Grație acestor strădanii și mai ales exemplului său generos, donând anual câte 100.000 Lei pentru scopuri culturale și de binefacere, s'a putut începe construcția unei a doua biserici române unite în București, s'a putut cumpăra un imobil potrivit pentru parohia din Ploiești și s'au putut iniția importante lucrări și pentru alte parohii.

Cu o clară viziune uimitoare decedatul ierarh vedea lămurit că Biserica Unită, dacă e

să-și împlinească misiunea providențială în România întregită, trebuie să graviteze spre București. De acolo răsare soarele și pentru României uniți.

Lucrări literare și științifice

În afară de activitatea de chiriarch, Mitropolitul Suciuc a dezvoltat o frumoasă activitate pe teren literar și științific. A redactat, timp de un an, ziarul bisericesc-politic „Unirea”. A scris câteva manuale de religie pentru învățământul secundar și alte opere, precum:

„Principiile fundamentale ale religiei creștine” și „Principiile morale ale religiei creștine”; apoi: „Hipnotism și spiritism”; „Raportul dintre Știință, Societate și Religie”; „Teologia dogmatică fundamentală” 2 volume mari, învrednicite, — caz unic în literatura noastră științifică, — să fie scoase de autor într-o nouă ediție revăzută și bogat întregită, de ale cărei importante referințe românești s'au interesat foarte de aproape înaltele cercuri conducătoare ale Vaticanului, cerând traducerea lor în limba latină;

„Teologia dogmatică specială”, alte două volume monumentale, din care-și face educația superioară tânărul cler al Bisericii Unite, ba, precum suntem informați, ea e consultată cu mult folos de toți clericii români, fără deosebire de confesiune religioasă.

Distincții

Pentru meritele sale științifice și culturale, „Astra” l-a ales pe vremuri, în zile de grea urgie, de Vicepreședinte al ei (și aceasta calitate a fost o mare vină a răpusatului Mitropolit înaintea guvernului unguresc, cași îndrăzneala lui de a face propagandă pe față pentru candidatul Partidului Național Român din circumscripția electorală a Vințului de Jos), iar Academia Română l-a proclamat membru de onoare. A obținut și calitatea de președinte de onoare al AGRU-lui; cordonul ordinului „Regele Ferdinand I”, „Meritul Cultural” etc. Autoritatea și prestigiul său au fost aproape incomensurabile, de aceea și pierderea lui e atât de adânc simțită.

Odihnească în pace.